

CRITICA CINEMA

Marcel·lí Borrell / opinio@lamanyana.cat

Papiroflèxia historicista

La història. Salamanca, 1936. El rector de la Universitat de Salamanca Miguel de Unamuno recolza públicament la sublevació militar contra la república espanyola, però se'n penedeix al veure la repressió franquista.

Les formes. Hi ha qui considera la realitat, aquí i ara, com producte de l'esdevenir històric. Dos i dos fan quatre. O potser vint-i-dos? A la vista de 'Mientras dure la guerra', és obvi que Alejandro Amenábar (Santiago de Xile, 47 anys) esdevé un historicista confés.

En la seva particular revisió de les derives existencials i ideològiques de l'escriptor basc Miguel de Unamuno, el cineasta Amenábar amenitza els primers mesos de la rebel·lió militar del 1936 armant un melodrama calidoscòpic: íntim a tocar d'un murri intel·lectual, cagadubtes i turmentat; familiar amb l'avi Miguel, germanes, filla i nét; així com alhora conciliador donant canxa humanista (i grotesca pel que respecta al Millán Astray d'Eduard Fernández) a la tètrica camarilla dels generals insurrectes. Amb aquesta 'Operació Rescat' d'uns fets sediciosos d'abast polític, ¿'Mientras dure la guerra' vindria a declarar que la guerra encara no s'ha

acabat? ¿Que 'de esos barro, estos polvos'? ¿Que a l'Espanya del bloqueig partitocràtic li cal entesa dialogant i pacificadora? ¿Que és necessari donar la mà com fa Carmen Polo de Franco amb l'Unamuno del film? Benintencionat, oportú oportunista Amenábar? A banda de disquisicions conjunturals de política-ficció, el darrer film de l'exitós director de 'Mar adentro' manté les constants fulletonesques i retòriques d'un cinema cada cop més acadèmic, grandiloqüent, vetust.

A considerar el motiu visual de la història: la papiroflèxia de que fa gala l'hàbil Unamuno al llarg del relat. O de com un fràgil full de paper pot convertir-se tan aviat en gos, en gat, com en lleó. Com el mateix, voluble, mutant, Miguel de Unamuno?

Mientras dure la guerra

Director:
Alejandro Amenábar, Patricia López, Eduard Fernández, Santi Prego. Espanya, 2019. 107'. JCA Alpicat.

El fons. Les ideologies, com la vida, són canviants i permeables.

La imatge. Unamuno i Salvador Vila, l'alumne predilecte, tot discutint asseguts davant el vast horitzó castellà.

La frase. '¡Aclárense ustedes!', brama un Unamuno superat pels esdeveniments. Difícil: la política és cerimònia de la confusió.

La recomanació. Interessats en successos recreats de la Guerra Civil espanyola.